

MƏNİM BALAM

Onun üçün dünyanın ən dəyərlisi məfhumu ailədir. Deyir ki, valideyn ilk növbədə, övladı üçün bir nümunədir. Bunun üçün ailədə başqalarından nümunə gətirməyə əsas yoxdur, elə valideynin özünün övladın yanında nümunəvi davranması kifayət edir. Övladlarına daha yaxın və daxili əməllərinə bələd olmaq üçün xüsusisi bir siyasəti var - dost olmaq. Beləliklə onların hər bir işində ən böyük məsləhətçi olmağı bacarır. "Mənim balam" rubrikamızın qonağı "Region Plus" jurnalının baş redaktoru, tanınmış jurnalist Namiq Mayılovdur.

- Bəzən valideynlər xüsusən də qız övladlarının ya həkim, ya da müəllim olmasını istəyirlər. Ancaq cəmiyyətdə daha çox tələbat olan başqa sahələrdə çalışması, yararlı kadr olması haqda düşünməzlər. Bəs siz necə?

- Mənim övladlarımla bağlı belə bir problemim olmayıb. Qızım Fidan bu il Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin "Biznesin idarə edilməsi" fakültəsinə daxil oldu. O bu ixtisası özü seçdi. Bu fakültədə tədris türk dilində və Türkiyə sistemi əsasında aparıldığı üçün çoxları deyirdilər ki, orada oxumaq çətin olacaq. Ancaq qızım ısrarlı idi və istədiyi ixtisasa da qəbul olundu. Onun bu seçiminə ailədə heç bir müdaxilə etmədik. Əksinə, dəstək verdik. Qızımın daha çox özünü hansı sənətdə tapa biləcəyi ilə bağlı fikir mübadilələri apardığımız və o, öz qərarını verdi. Oğlum 9-cu sinifdə oxuyur. Hələ seçəcəyi ixtisas barədə düşünür, tam qərar verməyib. Nə qərar verərsə, mən istənilən halda onun seçiminə hörmətlə yanaşacağam.

- Az əvvəl qeyd etdiniz ki, uşaqlıq dövrünüzdə xüsusi bir çətinlik çəkməmişiniz. Ancaq həmin illər ölkənin ən qaynar və çətin dövrünə təsadüf edir.

- Həmin dövrdə yaşadığımız hamının yaşadığı, ellə gələn problemlər idi. Onun üçün qeyd etdim ki, ailə daxilində qeyri-adi, fəvqəladə bir çətinlik çəkməmişik. Bəli, uşaqlığımızın son illəri müharibə dövrünə təsadüf etdi. Doğulub-böyüdüyüm Xankəndi şəhərindən məcburi köçkün düşdük. Ev-əşiyimiz dağıldı, maddi çətinliklərimiz oldu. Ancaq bu əziyyəti dövrün bütün uşaqları çəkdi axı. Üstelik, çoxları müharibədə valideynlərini, ailə üzvlərini itirdi. Yəni deyə bilmərəm ki, ət-rafımızdakı insanların hamısı şad-xürrəm yaşayırdı və yalnız

- Açığını desəm, xüsusi bir nəzarətə ehtiyac duymuram, çünki onlara güvənirəm. Əslində, övladlarımın dostu olduğum üçün onların çevrəsi elə mənəm. Ancaq bu o demək deyil ki, onların dostu, rəfiqələri yoxdur. Mən onların da hər birindən xəbərdaram. Hərçənd, indi ən böyük çevrə internetdir, sosial şəbəkələrdir. Ancaq sən övladını əvvəldən doğru yöndə bilsən, burada da heç bir nəzarətə ehtiyac qalmayacaq. Mən hesab edirəm ki, övladlarımı doğru yöndə bilməmişəm. Ona görə də onlara güvənir və mühitin mənfi təsirindən qorxmuram.

- Dostun ataya çevrildiyi anlar necə, olmayıbmi?

- Ailədə hər bir fərdin öz rolu və yeri var. Mənim övladım bu günə qədər üzümə qayıtmayıb. Odur ki, heç zaman dost olmağım ata olmağıma mane olmayıb.

- "Tərbiyəli övlad" anlayışı sizin üçün nədən ibarətdir?

- Birinci növbədə cəmiyyət üçün yararlı vətəndaş yetişdirməyə çalışıram. Əgər o, cəmiyyətə yararlı şəxsiyyət kimi yetişsə, deməli, tərbiyəlidir. Kənarında ailəsinə layiq davranırsa, ölkəsinin qanunlarına hörmət edirsə, kökünü tanıyırsa, milli-mənəvi dəyərlərinə hörmət edirsə, bu mənim üçün tərbiyə anlayışıdır. Əslində uşağın kökünə bağlı olması, milli dəyərlərinə sevgi bəsləməsi üçün bizim əvvəlki o sərt tərbiyə metodikasına ehtiyac yoxdur. Əgər övladınla dost olsan, onunla bərabərhuquqlu davranırsa, istədiyinə bu şəkildə də nail olarsan. Bu gün cəmiyyətdə öz kökündən aralı düşən, kökünü danan insanlar az deyil. Təbii ki, burada beynəlxalq arenaya açılmağın, internetin, əcnəbi dillərdə təhsil almağın da öz təsiri var. Ancaq bu heç də bəhanə deyil, çünki mən də rus dilində təhsil almışam. Heç zaman da kökümə aralı düşməmişəm. Yeri gələndə valideynlərimiz tərəfindən döyülmüşük. Ancaq mən uşağın döyülməyinin əleyhinəyəm. Tərbiyəli övlad böyütmək üçün onu döyməyə ehtiyac yoxdur.

- Siz şiddət görən övlad olmusunuz?

- Xeyr, xüsusi bir şiddət görməmişəm. Əksər ailələrdə uşaq söze baxmayanda cəzalandırılır. Bizim dövrümüzə hər ailədə uşaqlar "ata şapalağı" ilə tanış olurdu və buna da xüsusi bir şiddət kimi yanaşmırdıq.

- Hesab edirsiniz ki, şapalaq şiddət deyil?

- Bu günün reallığından yanaşanda, şiddət görünə bilər. Ancaq o zaman üçün şiddət sayılmırdı. Təbii ki, davamlı olmadıqda. Çünki valideynlərimiz bizə ondan qat-qat artıq qayğı göstərirdi.

- Bəs sizin övladlarınız necə, ata şapalağı görübmü?

- Əsla, onlar ata şapalağı görməyiblər. Dünyanı dərk etdikləri zamandan onlarla dost mövqeyində olmuşam. Şəxsiyyətin yetişdirildiyi ailədə şapalaq olmamalıdır. Əgər övladı davamlı döyürsənsə, o uşaq tərbiyəsiz olar. Çünki uşaq davamlı şiddət gördükdə aqressivləşir, özü alçaldığı üçün çalışır ki, bunun əvəzini özündən zəiflərdən çıxınsın. O, özünü şəxsiyyət kimi təsdiqləməyin yolunu bunda görür. Başqa məsələ ki, bəzən valideynlərin səbri tükənir və övladına dediyimiz ata şapalağından birini vurur. Ancaq bunun müqabilində ömür boyu övladına diqqət, sevgi, qayğı göstərsə, o şapalaq da uşaqa acı xətirə, iz buraxmır.

- Ancaq nədənsə uşaqların yaddaşında bu qədər diqqət, sevgi, qayğıdan daha çox məhz o bir-iki şapalaq qalır.

- Uşağı həтта ailə üzvlərinin yanında belə alçaltmamalısan. Ona görə ki, uşaqlar alçalmış hiss etdikləri anları unuturlar. Məhz buna görə də uşaqlarla şəxsiyyət kimi davranmağın tərəfdarıyam. Əgər uşağa şəxsiyyət kimi yanaşırsansa, qeyri-ixtiyari olaraq sən ona şiddət də tətbiq etməyəcəksən. Hər bir uşaq uşaqlığını yaşamalığıdır. Çalışdır ki, övladlarına səsimi belə yüksəltməyim. Ancaq bu onların tərbiyəli böyüməsinə heç də mane olmur. Bir sərt baxış kifayət edir ki, o özünü düzəltsin.

- Tərbiyə metodikasında heçmi dedəbaba üsulundan faydalanmısan?

- Çalışmışam ki, öz böyüklərimdən gördüyüm tərbiyədən bəhrələnib fərdi nümunə göstərim, övladlarımın yanında mənfi hərəkətlər etməyim, danışıqma fikri verim, özümə böyüyə hörmət edim ki, özüm də ehtiram görüm. Övladım görəndə ki atam içəri daxil olanda mən ayağa qalxıram, o da mən gələndə ayağa qalxacaq.

- Namiq Mayılov daha çox yaxşı övladdır, yoxsa yaxşı ata?

- Yəqin ki, daha çox yaxşı atayam... Hesab edirəm ki, valideynlərin borcunu vermək mümkün deyil.

“Uşağı tərbiyəli böyütmək üçün onu döyməyə ehtiyac yoxdur”

Namiq Mayılov: Övladım görəndə ki atam içəri daxil olanda mən ayağa qalxıram, o da mən gələndə ayağa qalxacaq

Xəyalə RƏİS

- Övladlarınızın neçə yaşları var?
- Qızımın 17, oğlumun isə 15 yaşları var.
- Adətən atalar övladlarının yaşını dəqiq xatırlamırlar.

- Bizdə bir qədər fərqlidir. Hərçənd, bəzən mən də unuduram.
- Övlad yetişdirərkən daha çox nələrə diqqət yetirməyə çalışırsınız?

- Övladlarımı daha çox şəxsiyyət kimi yetişdirməyə çalışmışam. Doğulan vaxtdan onlara uşaq kimi deyil, şəxsiyyət kimi yanaşmışam. Valideynlərin bəzən övladlarına dedikləri "uşaqsan, otur uşaq yerində" ifadəsilə razı deyiləm. Təbii ki, hər kəsin ailədə öz yeri, öz missiyası var. Ancaq bunu uşağa demək yox, örnəklərlə göstərmək, aşılmaq lazımdır. Hesab edirəm ki, uşağa şəxsiyyət kimi yanaşmaq lazımdır. Belə yanaşdıqda, zamanında doğru qərar verdiyinin şahidi olursan.

- Ailədə valideyn-övlad münasibətini necə tənzimləyirsiniz?

- Ailədə hər bir fərdin öz rolu və yeri var. Biz ailədə 4 dostuq - iki övlad, iki valideyn. Ailədaxili məsələləri dördlükdə müzakirə edir, birlikdə qərarlar veririk. Burada heç bir şişirtmə yoxdur. Bəzən çevrəmdəki insanlara qərribə gəlir və mənə irad tuturlar ki, adi bir məsələni nə üçün övladlarla məsləhətləşirsən. Ancaq bizim ailədə sistem bir az fərqlidir. Ailədəki hər bir fərdin fikri mənim üçün önəmlidir. Birlikdə gedəcəyimiz hər hansı bir məkan varsa, ilk növbədə onların vaxtının, zamanının, həvəsinin olub-olmadığını soruşuram. Sonda qərarı birlikdə veririk. Hətta votsapda ailə qrupumuz da var - qızım yaradıb, adını da "Mutlu ailə" qoyub. Fərqli yerlərdə olanda, ailə toplantımızı həmin qrupda virtual keçiririk.

- Adətən valideynlər istəməzlər ki, onların keçirdiyi qayğılı uşaqlıq illərini övladları da yaşasın. Sizin uşaqlıqda yaşadığınız hər hansı qadağalar varmı ki, indi onu övladlarınıza tətbiq edirsiniz?

- O baxımdan uşaqlıq illərim o qədər də qayğılı olmayıb. Düzdür, valideynlərim mənim öz uşaqlarıma yanaşdığımda şəkildə mənə yanaşmayıblar. Böyüdüyüm ailədə böyük-küçük fərqi, qadağalar daha çox olub və valideynlərim heç də hər zaman qərar verərkən bizimlə məsləhətləşməyib. Ancaq bu o demək deyil ki, bizim fikirlərimiz nəzərə alınmayıb. Sadəcə, bizim uşaqlığımız cəmiyyətin indikindən daha mühafizəkar dövrünə təsadüf edib.

biz çətinlik içərisində idik. Doğrudur, fəhlə ailəsində doğulmuşam. Atam da, anam da ağır işlərdə işləyib, əziyyət çəkiblər. Böyük imkanımız olmayıb. Bəlkə də başqalarının pul xərcləyə bildiyi nələrə biz imkanımız çatmayıb. Ancaq yenə də qayğısız olmuşuq. Arxayın idik ki, valideynlərimiz arxamızdadır. Onlar bizi darda qoymayacaq. Bəzən atam aylaqla ezamiyyətdə olurdu, evə gəlmirdi. O zaman texnologiya bu qədər inkişaf etməmişdi ki, internet vasitəsi ilə evə pul göndərsin. Pulumuz qurtarırdı, ancaq anam bunu bizə hiss etdirmirdi. Hətta bir gün anam evdə qalan son qəpiyimizi mənə verib çörək almağa göndərdi. Mən də həmin pula qəzet köşkündən rəngli, üzəri şəkilli təqvim alıb, çörəksiz geri qayıtdım. Xatırlamıram, anam həmin vaxt vəziyyətdən necə çıxdı, ancaq mən əməlli-başlı danlandım. İndi o hadisəni övladlarım da bilir və tez-tez zarafatla mənə xatırladırlar.

- Etdiyiniz o hərəkəti indi övladlarınız etsə, hansı reaksiyanı verərsiniz?

- Çox normal qəbul edərdəm. Hətta sizə deyim ki, övladlarım o məsələdə mənə oxşayıblar. Dəftərxanə ləvazimatları satılan mağazalara daxil olanda, hər şeyi unudurlar. Razıyam, tək son qəpiqlərini dəftərə, kitaba versinlər. Hesab edirəm ki, uşağın dəftərə, kitaba marağı varsa, bu, geyim, elektronika, əyləncə vasitələrindən daha yaxşıdır.

- Uşaqların yetişməsində ailədən başqa çevrənin də böyük rolu var. Övladlarınızın çevrəsindəki insanlara nəzarət edə bilərsinizmi?

